

Nå trenger Norge bonden

Vedtatt av SVs landsstyre 27. mars 2022.

Landbrukets samfunnsoppdrag står i fare for å ikke kunne løses. Bøndene må få bedre betalt for den viktige jobben de gjør og sikres inntekter som gjør at de både ønsker å fortsette og har råd til nødvendige investeringer. Regjeringa må sikre dette i årets og i framtidige jordbruksoppgjør.

Den kraftige prisøkningen på strøm, gjødsel og andre innsatsfaktorer har gjort at en hel næring er i økonomisk krise. Om det ikke gjøres drastiske grep vil det komme et stort volumfall i norskproduserte matvarer og flere bønder vil slutte. Det vil minske Norges selvbergingsgrad dramatisk og gjøre oss mer avhengig av import.

Produksjon av matkorn er mer krevende enn å dyrke korn til fôr. Prisen på kunstgjødsel, diesel og strøm fører til at bonden tyr til enklere kornslag å dyrke, produksjoner som gir lavere risiko for tap og har rimeligere innsatsfaktorer. Våronna starter om få uker, strakstiltakene bøndene trenger for å satse på matkorn må komme nå. Det er ikke tid til å vente på jordbruksoppjøret.

En lav selvbergingsgrad kombinert med klimaendringer, krig og store globale sjukdomsutbrudd har vesentlig påvirkning på norsk forsyningssikkerhet. Konsekvensen er en svakere nasjonal beredskap og selvforsyning.

Gjentagende røde tall kan føre til utbrenthet, angst og depresjon for de som står i det. Som i alle yrker kan psykisk uhelse gi manglende evne til å gjennomføre arbeidsdagen. I landbruket kan resultere blant annet i manglende dyrevelferd.

Den sterke sentraliseringen av landbruket, der eiendom og inntekter blir fordelt på stadig færre hender, må snu. De siste års endring av produksjonstak har fått markedet i ubalanse og presser mindre bruk ut av næringa. SV sitt mål er å stoppe nedgangen i antall gårdsbruk. Det bør være minst like mange gårdsbruk i aktiv drift ved slutten av stortingsperioden som ved inngang til den.

Det er viktig for SV å legge til rette for landbruksnæringa slik at vi har en god selvbergingsgrad med ei næring som produserer mat på norske areal i hele landet. Skal vi klare dette må bonden få trygghet og forutsigbarhet for både inntekt og investering. I 2021 foreslo vi en forpliktende opptrappingsplan over fire år for å tette inntektsgapet mellom bønder og andre i samfunnet. Vi mener alvor. SV forventer at det nå ligger penger til å dekke 1/4-del av inntektsgapet i dette jordbruksoppjøret.

SV krever at:

- Inntektene i landbruket må opp slik at den kan gjenspeile arbeidsmengde og kompetanse. Regjeringa må legge penger i potten i årets jordbruksoppgjør slik at 1/4-del av inntektsgapet dekkes inn.
- Landbruksnæringa må få strakstiltak for å berge seg økonomisk i inneværende sesong når prisen på innsatsfaktorene har økt dramatisk.
- Inntektsfordelinga i verdikjeden for matproduksjon endres fra forbruker til produsent. SV er klar på at større andel av verdiskapingen må tilfalle bonden.
- Tilskuddsordninga må bli vridd bort fra volum og over til god agronomi på areal i drift.
- Regjeringa må snarest bygge opp igjen desentraliserte beredskapslagre for korn.